

Sygn. akt **IC 526/15**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 sierpnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSO Bożena Chłopecka</i>
Protokolant:	sekretarz sądowy Monika Śpionek

po rozpoznaniu w dniu 18 sierpnia 2016 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa **A. D.**

przeciwko **Skarbowi Państwa – Dyrektorowi Aresztu Śledczego W. - B. w W.**

o odszkodowanie

orzeka:

I. oddala powództwo;

II. odstępuje od obciążania powoda A. D. obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa;

III. nieuiszczone przez powoda A. D. koszty sądowe przejmuje na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt: IC 526/15

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 7 maja 2015 roku powód A. D. domagał się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanego Skarbu Państwa-Dyrektora Aresztu Śledczego W. B. w W. kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia za złe warunki bytowe w Areszcie Śledczym W.-B., w którym przebywał w okresie od 10 kwietnia 2013 roku do 13 grudnia 2014 roku. W uzasadnieniu pozwu wskazał, iż podczas odbywania tymczasowego aresztowania przebywał w celach niedostosowanych do ludzkich warunków. Wskazał, iż ze ścian odpadała farba, była wilgoć i grzyb. Dodał, iż okna były nieszczelne, a w podłodze brakowało klepek i były dziury. Powód skarżył się ponadto na stan pościeli, kocy i ręczników oraz na brak wentylacji w celach, niezapewnienie intymności w kąciakach sanitarnych oraz ograniczony dostęp do opieki lekarskiej. Powód wskazał, iż powyższe naruszenia wpływały negatywnie na jego psychikę /pозew k. 3/.

Pozwany Skarb Państwa Dyrektor Aresztu Śledczego-W. B. w odpowiedzi na pozew z dnia 12 października 2015 roku wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda A. D. na rzecz pozwanego Skarbu Państwa kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, według norm przepisanych. W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany wskazał, iż powództwo jest nieuzasadnione i nie zasługuje na uwzględnienie, zaś Skarbowi Państwa nie można przypisać żadnej odpowiedzialności za zarzucane przez powoda okoliczności. Pozwany dodał, iż powód odbywając karę w pozwanej jednostce penitencjarnej traktowany był zgodnie z obowiązującymi przepisami regulującymi wykonywanie

kary pozbawienia wolności, przy jednoczesnym poszanowaniu praw i godności osobistej, zaś wobec powoda nie były stosowane działania niezgodne z przepisami prawa. Pozwany zakwestionował także wysokość dochodzonej przez powoda kwoty tytułem zadośćuczynienia. Wskazał, iż żądana przez powoda kwota 100.000 zł pozostaje bez żadnego związku z doznaną przez niego rzekomą krzywdą, a ponadto została określona w sposób zupełnie dowolny, niemający odniesienia do rzeczywistości. Dodał, iż zadośćuczynienie żądane przez powoda jest znacząco wygórowane biorąc pod uwagę charakter urazu oraz zamożność polskiego społeczeństwa /odpowiedź na pozew k. 50-54/.

W piśmie z dnia 4 listopada 2015 roku powód wskazał, iż w okresie od 10 listopada 2014 roku do 2 stycznia 2015 roku był umieszczony w celach dla osób niebezpiecznych, zaś powód nie posiadał statusu osoby niebezpiecznej /pismo k. 983/.

W dalszym toku postępowania strony podtrzymywały swoje stanowiska w sprawie /protokół rozprawy k. 300/.

Sąd Okręgowy w Warszawie ustalił następujący stan faktyczny:

A. D. przebywał w Areszcie Śledczym w W. - B. w okresach: od dnia 8 kwietnia 2013 roku do dnia 22 kwietnia 2013 roku (pawilon A oddział I), od dnia 22 kwietnia 2013 roku do dnia 5 marca 2015 roku (pawilon D oddział III), od 5 marca 2015 roku do 8 maja 2015 roku (pawilon A oddział II i IV), od 8 maja 2015 roku do 14 maja 2015 roku (pawilon B oddział II), od 14 maja 2015 roku do 29 czerwca 2015 roku (pawilon C oddział IV), / **dowody**: przeglądarka historii rozmieszczenia k. 60-61, informacja o pobytach i orzeczeniach Noe.NET k. 57-59/.

Okres od stycznia 2011 roku do kwietnia 2014 roku objęty był wizytacją sędziego penitencjarnego Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie m. in. w zakresie warunków bytowych panujących w Areszcie Śledczym w W. - B.. Praca jednostki oceniana została na ocenę bardzo dobrą. Wizytator dokonał m. in. wizytacji cel mieszkalnych oraz innych pomieszczeń socjalnych jednostki /**dowód**: sprawozdanie z wizytacji k.62-86/.

Cele Aresztu Śledczego W. - B. posiadały wymagane wyposażenie i wydzielone w nich były osobne części do spania. W celach mieszkalnych pawilonów znajdowały się oddzielone od pozostałej części celi – w sposób trwały ścianami murowanymi kąpiki sanitarne, z wejściami wyposażonymi w nieprzezroczystą zasłonę z tworzywa sztucznego lub kąpiki sanitarne wykonane z metalowego stelażu pokryte nieprzezroczystym tworzywem i wyposażone w zasłonę z nieprzezroczystego tworzywa sztucznego. Cele wyposażone były także w kratki wentylacyjne. Przewody kominowe poddawane były okresowej kontroli. Stan powłok ścian i sufitów również był dobry. Powstawanie miejscowych zagrzybień spowodowane było działaniem osadzonych, którzy kąpali się w celach i gotowali w nich posiłki. Stan instalacji elektrycznej i wodno - kanalizacyjnej spełniał normy i nie stwarzał zagrożenia sanitarno - epidemiologicznego. Pomieszczenia mieszkalne poddawane były konserwacjom i naprawom remontowym w miarę zaistnienia takowych potrzeb. Stolarka okienna była sprawna. W 2014 roku realizowano przebudowę m. in. mającą na celu pełną zabudowę kąpików sanitarnych w celach izolacyjnych. Posiłki były zgodne z normami, a osadzeni posiadali dostęp do opieki zdrowotnej. Żaden z osadzonych nie był zakwaterowany w warunkach, w których powierzchnia celi przypadająca na jedną osobę była mniejsza niż 3 m². Ponadto Areszt Śledczy W.-B. nie dysponował celami dla osadzonych zakwalifikowanych jako wymagających osadzenia w wyznaczonym oddziale lub celi aresztu śledczego lub zakładu karnego typu zamkniętego w warunkach zapewniających wzmoczoną ochronę społeczeństwa i bezpieczeństwa aresztu lub zakładu. /**dowody**: sprawozdanie z wizytacji k. 62-86, notatka służbowa Kierownika Działu Kwatermistrzowskiego Aresztu Śledczego W.-B. k. 87, notatka służbowa Kierownika Ambulatorium k. 88, książeczka zdrowia osadzonego k. 121-131, notatka służbowa zastępcy kierownika działu ochrony k. 120/.

Powód nie zgłaszał nieprawidłowości do administracji aresztu i organów zewnętrznych (**bezsporne**).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy oraz z przesłuchania świadków D. S. (k. 170-171), A. M. (k. 300-302), G. T. (k. 302-303), G. Ż. k.(304-305), a także powoda A. D. (k. 172 i k 305). Sąd uznał dowody z dokumentów za wiarygodne, ponieważ ich autentyczność nie została zakwestionowana przez strony, a ponadto Sąd nie znalazł podstaw do ich podważenia z urzędu. Okoliczności bezsporne zostały ustalone zgodnie z zasadami określonymi treścią art. 229 i 230 k.p.c. Pozwany przedłożył do akt sprawy dowód w postaci

karty historii rozmieszczenia sporządzonej na podstawie systemu Neo.NET (k.57-61), której odpis został przesłany powodowi i nie został przez niego zanegowany.

Jako wiarygodne Sąd ocenił zeznania świadków D. S., A. M. i G. Ż. jedynie w zakresie, w jakim zgodnie potwierdzili występowanie zagrzybienia i wilgoci w celach, w których przebywał powód, a nadto stanu mebli znajdujących się w celach mieszkalnych. Natomiast warstwa ocenna zeznań świadków nie mogła stanowić podstawy ustaleń stanu faktycznego sprawy, ponieważ rolą świadka w procesie cywilnym jest jedynie podawanie informacji o faktach, nie zaś dokonywanie ocen. Tak więc oceny świadków co do dostępności świetlicy, biblioteki, lekarza nie mogły stanowić podstawy ustaleń faktycznych, bowiem opisywali oni swoje subiektywne odczucia.

Depozycjom powoda Sąd przydał walor wiarygodności jedynie częściowo.

Sąd odmówił powodowi dania wiary w części zeznań dotyczącej stanu klepek czy okien, ponieważ przeczą temu fakty podane zarówno przez niego, jak i świadka G. T.. Z zeznań tych wynika, że cele, w których przebywał powód były na bieżąco remontowane, malowano ściany, wymurowano kąciki sanitarne, naprawiano ubytki w podłogach..

Sąd odmówił przydania waloru wiarygodności zeznaniom powoda również w tym zakresie, w którym A. D. skarżył się na więzienną służbę zdrowia. Gdy spojrzysz się na informację z jednostki penitencjarnej i książeczkę zdrowia osadzonego widać wyraźnie, że powód miał zapewnioną opiekę medyczną na dostatecznym poziomie. Korzystał bez problemu z pomocy pielęgniarki, gdy zgłosił ból, dostawał środki przeciwbólowe, gdy zgłosił krew w moczu, zlecono mu wykonanie badania ogólnego moczu, potem poddano go badaniu radiologicznemu. Gdy nie stracił się z pola widzenia, że pacjenci polskiej służby zdrowia czekają w długich kolejkach do lekarzy specjalistów – nie sposób uznać, aby oczekiwanie powoda na skorzystanie z pomocy specjalisty w warunkach izolacyjnych było nadmierne. Stąd za niewiarygodne Sąd ocenił zeznania powoda w tej mierze.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie i jako takie podlegało oddaleniu.

W niniejszej sprawie powód A. D. domagał się zasądzenia na jego rzecz kwoty 100 000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdy jakich doznał wskutek niehumanitarnego i niehumanitarnego traktowania w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności w okresie od 10 kwietnia 2013 roku do 2 stycznia 2015 roku w Areszcie Śledczym W.-B. w W.. Powód wskazywał, że do powstania krzywdy doszło wskutek przetrzymywania go min. w celi przeznaczonej dla więźniów niebezpiecznych, a także skarżył się na złe warunki sanitarno-bytowe w pozwanej jednostce penitencjarnej.

W pierwszej kolejności zważyć należy, iż oczywistym jest, że osoba pozbawiona wolności winna być traktowana w sposób humanitarny i z poszanowaniem przyrodzonej godności człowieka. Pogląd ten znajduje potwierdzenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego i w polskim porządku prawnym. Zgodnie z art. 30 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) przyrodzona i niezbywalna godność człowieka jest nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych. Nie może być wątpliwości, że obowiązek ten powinien być realizowany przez władze publiczne przede wszystkim tam, gdzie władze państwowe realizują swoje zadania represyjne, których wykonanie nie może prowadzić do większego ograniczenia praw człowieka i jego godności, niż to wynika z zadań ochronnych i celu zastosowanego środka. Prawo do godnego odbywania kary pozbawienia wolności niewątpliwie należy zaliczyć do katalogu dóbr osobistych podlegających ochronie. Działania naruszające te dobra mogą zatem rodzić odpowiedzialność Skarbu Państwa na podstawie art. 24 i 448 k. c. Tym samym podzielić należy pogląd prezentowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 17 marca 2010 r., sygn. akt II CSK 486/09). Z kolei w wyroku z dnia 25 kwietnia 1989 r. (I CR 143/89) Sąd Najwyższy zważył, że godność osobista jest tą sferą osobowości, która konkretyzuje się w poczuciu własnej wartości człowieka i oczekiwaniu szacunku ze strony innych ludzi. Poczucie to, stanowiące istotny element psychiki człowieka, kształtowane jest przez okoliczności zewnętrzne. Zapewnienie przez Państwo godziwych warunków odbywania kary pozbawienia wolności jest jednym z podstawowych wymagań demokratycznego państwa prawnego, znajdującym wyraz w normach prawa międzynarodowego. Wynika to wprost z art. 10 § 1 ratyfikowanego przez Polskę międzynarodowego paktu praw

osobistych i publicznych z dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z 1977 r., Nr 38, poz. 167 i 169) oraz z art. 3 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.), stanowiących, że każda osoba pozbawiona wolności będzie traktowana w sposób humanitarny i z poszanowaniem przyrodzonej godności człowieka oraz zakazującej niehumanitarnego i poniżającego traktowania. Te zasady prawa międzynarodowego wyrażają art. 40, 41 ust. 4 i 47 Konstytucji RP.

Mając na uwadze powyższe podzielane przez Sąd Okręgowy poglądy orzecznictwa oraz ustalony w sprawie stan faktyczny wskazać należy, iż roszczenie powoda może znajdować swoje uzasadnienie co do zasady w art. 448 k. c. w zw. z art. 23 i 24 k. c.

W takiej sytuacji zwrócić należy uwagę, iż zgodnie z treścią art. 23 k. c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Natomiast w myśl art. 24 tego Kodeksu ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne; w razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie; na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Stosownie do treści § 2 powyższego unormowania jeżeli wskutek naruszenia dobra osobistego została wyrządzona szkoda majątkowa, poszkodowany może żądać jej naprawienia na zasadach ogólnych. Zgodnie zaś z art. 448 k. c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. W takiej sytuacji przesłanką odpowiedzialności za naruszenie cudzego dobra osobistego jest bezprawność działania, przez którą rozumie się działanie (zaniechanie) sprzeczne z porządkiem prawnym i zasadami współżycia społecznego. Przepis art. 24 k. c. przewiduje domniemanie bezprawności działania naruszającego dobra osobiste, co powoduje, że na nim spoczywa ciężar wykazania, iż jego działanie było zgodne z prawem. Na osobie poszukującej ochrony prawnej spoczywa jednak ciężar udowodnienia, iż doszło do naruszenia dobra osobistego (zgodnie z regułą ogólną wynikającą z art. 6 k. c.), a więc – w realiach faktycznych sprawy niniejszej - wykazać, że w rzeczywistości warunki jego osadzenia były takie jak opisane w pozwie. Dopiero wówczas strona pozwana winna w praktyce udowodnić, że warunki te odpowiadały normom wynikającym z przepisów prawa. Z treści art. 24 § 1 k. c. jednoznacznie wynika, że ustawodawca na powoda nałożył obowiązek udowodnienia, że pozwany naruszył jego dobra osobiste, zaś na pozwanego obowiązek wykazania braku bezprawności w jego działaniu.

Przed przystąpieniem do oceny żądania powoda zasądzenia zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych powoda w postaci godności osobistej przywołać należy przepisy prawne regulujące problematykę warunków odbywania kary pozbawienia wolności. Jest to niezbędne w celu ustalenia, czy zachowanie Państwa wobec powoda miało swe oparcie w prawie, czy też było bezprawne.

Niezaprzeczalnie pozbawienie powoda wolności było działaniem prawnym, bo znajdowało oparcie w wyrokach skazujących. Powód nie zarzucał zresztą naruszenia jego wolności przez Państwo.

Wobec tego, iż powód uczynił podstawą faktyczną powództwa okres po zmianie dokonanej ustawą z dnia 9 października 2009 roku (Dz. U. nr 190, poz. 1475) o zmianie kodeksu karnego wykonawczego, to zgodnie z nowym brzmieniem art. 110 § 2 zdanie pierwsze k.k.w. powierzchnia w celi mieszkalnej, przypadająca na skazanego, wynosi nie mniej niż 3m². Wobec ustalenia na podstawie dowodu z zeznań świadków D. S., A. M., G. Ż., depozycji powoda A. D. oraz historii osadzenia powoda, że cele, w których powód był osadzony w ZK W. B. miały powierzchnie ok. 20m², a przebywało w nich cztery osoby – Sąd uznał, że zarzut powoda o przeludnieniu w celach jest chybiony. Powód był

osadzony w celach ZK W. B. w zachowaniu norm powierzchni określonych w przywołanym przepisie art. 110 § 2 zdanie pierwsze k.k.w.

Zgodnie z art. 110 § 2 zdanie drugie k.k.w. cele wyposaża się w odpowiedni sprzęt kwaterunkowy zapewniający skazanemu osobne miejsce do spania, odpowiednie warunki higieny, dostateczny dopływ powietrza i odpowiednią do pory roku temperaturę, według norm określonych dla pomieszczeń mieszkalnych, a także oświetlenie odpowiednie do czytania i wykonywania pracy.

Art. 102 k.k.w. stanowi, że skazany ma prawo m. in. do odpowiedniego ze względu na zachowanie zdrowia żywienia, odzieży, warunków bytowych, pomieszczeń oraz świadczeń zdrowotnych i odpowiednich warunków higieny, kształcenia i samokształcenia oraz wykonywania twórczości własnej, a za zgodą dyrektora zakładu karnego do wytwarzania i zbywania wykonanych przedmiotów, korzystania z urządzeń i zajęć kulturalno-oświatowych i sportowych, radia, telewizji, książek i prasy (...).

Art. 116 § 1 k.k.w. stanowi, że skazany ma obowiązek przestrzegania przepisów określających zasady i tryb wykonywania kary, ustalonego w zakładzie karnym porządku oraz wykonywania poleceń przełożonych i innych osób uprawnionych, a w szczególności:

- 1) poprawnego zachowania się,
- 2) przestrzegania higieny osobistej i czystości pomieszczeń, w których przebywa (...).

Zgodnie z treścią § 28 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 roku w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz. U. nr 152, poz. 1493) cela mieszkalna powinna być wyposażona w łóżko dla każdego skazanego, odpowiednią do liczby skazanych ilość stołów, szafek i taboretów oraz środków do utrzymania czystości w celi. Niezbędne urządzenia sanitarne sytuuje się w sposób zapewniający ich niekrepujące użytkowanie, z zastrzeżeniem art. 110 § 3 k.k.w. W myśl § 34 tego rozporządzenia stan sanitarny zakładu karnego, ogrzewanie, oświetlenie i wentylacja pomieszczeń, utrzymywanie czystości przez skazanych, stan i czystość odzieży, bielizny oraz bielizny pościelowej, ilość i jakość posiłków oraz sposób ich przyrządzania i wydawania są kontrolowane przez pracownika służby kwatermistrzowskiej i lekarza lub innego upoważnionego pracownika służby zdrowia zakładu.

Analizując ustalony stan faktyczny przez przyzmat okoliczności niniejszej sprawy oraz zarzutów powoda Sąd doszedł do przekonania, że powód udowodnił, że w celach, w których był osadzony w AŚ W. B. celach występowała wilgoć i zagrzybienie. Jednak za wygląd cel mieszkalnych i stan sprzętu kwaterunkowego odpowiadają sami osadzeni, zaś niewłaściwe korzystanie z tego sprzętu przyczynia się zdaniem Sądu do pogorszenia wyglądu cel oraz zużycia sprzętu.

Natomiast co do stanu sprzętu kwatermistrzowskiego Sąd uznał, że pomimo wykazania, że był on stary i zniszczony, to nie naruszał norm określonych w przepisach. W orzecznictwie sądów powszechnych podkreśla się, że o naruszeniu dobra osobistego w postaci uchybienia godności osadzonego w zakładzie karnym nie można mówić w przypadkach pewnych uciążliwości lub niedogodności związanych z samym pobytem w takim zakładzie, polegających na przykład na niższym od oczekiwanego standardzie celi lub urządzeń sanitarnych, dla wielu bowiem ludzi nieodbywających kary pozbawienia wolności warunki mieszkaniowe bywają często równie trudne. Godność skazanego przebywającego w zakładzie karnym nie jest naruszona, jeżeli odpowiada uznanym normom poszanowania człowieczeństwa" (wyrok SA w Krakowie z 10 kwietnia 2013 r., sygn. akt I ACa 224/13, Lex nr 1439083; por. także wyrok SA w Białymstoku z 14 listopada 2012 r., sygn. akt I ACa 539/12, Lex nr 1289355).

Zgodnie z treścią § 30 ust. 1 cytowanego powyżej rozporządzenia skazany jest obowiązany utrzymywać należytą czystość osobistą i dbać o schludny wygląd. W myśl ust. 2 tego przepisu skazanemu, co najmniej raz w miesiącu, umożliwia się ostrzyżenie. A zgodnie z ust. 3 skazany korzysta co najmniej raz w tygodniu z ciepłej kąpieli. Skazany zatrudniony przy pracach brudzących korzysta z odpowiednio częstszych kąpieli.

Regulaminy organizacyjno-porządkowe wykonywania kary pozbawienia wolności i tymczasowego aresztowania winny określać kwestie związane z zachowaniem odpowiedniego porządku na terenie zakładów karnych i aresztów śledczych oraz organizację (reglamentację) pobytu skazanych i tymczasowo aresztowanych, w sposób umożliwiający poszanowanie ich praw oraz realizację ciążących na nich obowiązków. Uregulowanie powyższych kwestii organizacyjno-porządkowych, w szczególności ze względu na liczbę osób pozbawionych wolności oraz wymogi związane z zapewnieniem bezpieczeństwa zarówno innym pozbawionym wolności, jak i personelowi pracującemu w zakładach karnych i aresztach śledczych, istotne jest zwłaszcza w tych obszarach, w których osoby pozbawione wolności mają uprawnienie lub obowiązek korzystania z pomieszczeń poza zamieszkiwaną celą. Ze względu na to, że w zdecydowanej większości zakładów karnych i aresztów śledczych w Polsce urządzenia prysznicowe ulokowane są poza celami mieszkalnymi, określenie częstotliwości dostępu do tych pomieszczeń dla osób pozbawionych wolności, ze względu na konieczność organizacji procesu dostępu do tych pomieszczeń z logistycznego punktu widzenia, przy zapewnieniu bezpieczeństwa innym osobom i poszanowania prawa do prywatności podczas korzystania z kąpieli, mieści się w zakresie spraw organizacyjno-porządkowych.

W konsekwencji zgłoszone przez powoda żądania jako bezzasadne podlegały oddaleniu. Przytoczyć należy tu ponownie treść przepisu art. 448 k.c., zgodnie z którym w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 11 stycznia 2007 roku wyraził pogląd, który Sąd meriti w całości podziela, że przepis art. 448 k.c. ma charakter samodzielny i przysługuje obok zastosowania innych środków koniecznych do usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych, o ile inne środki nie wyczerpują uprawnień osoby, której dobro naruszono. Zasądzenie zadośćuczynienia ma zatem charakter fakultatywny i od oceny sądu opartej na analizie okoliczności konkretnej sprawy zależy przyznanie pokrzywdzonemu ochrony w tej formie (I Aca 833/06, LEX nr 298413).

Zgodnie z utrwalonym już dorobkiem doktryny i orzecznictwa o zasądzeniu zadośćuczynienia decyduje rodzaj naruszonego dobra osobistego, stopień nasilenia i czas trwania tych naruszeń, stopień zawinienia naruszydźciela oraz rozległość i długotrwałość skutków naruszeń dla osoby pokrzywdzonej.

Mając na uwadze te wskazania oraz okoliczności niniejszej sprawy, Sąd uznał, że zgłoszone roszczenie o zadośćuczynienie nie zasługują na uwzględnienie. Sąd nie dopatrył się też żadnych działań świadczących o świadomej represji czy dyskryminacji wobec powoda ze strony administracji Aresztu Śledczego w W.-B. w W.. Niezaprzeczalnie bowiem warunki panujące w tej jednostce były takie same dla wszystkich skazanych i jednocześnie wypadkową ograniczonych środków finansowych tego resortu, wieloletnich zaszłości i niemożności osiągnięcia standardów europejskich w krótkim czasie. W sytuacji zaś braku działania strony pozwanej z premedytacją i zamiarem poniżenia, a jedynie z powodu trudnych warunków lokalowych przyznanie ochrony za naruszenie dóbr osobistych należy uznać za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i poczuciem sprawiedliwości (taki min. Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Aca 259/10, nie publ.).

Zdaniem Sądu roszczenia powoda pozostają właśnie w jawnej sprzeczności z zasadami współżycia społecznego. Nie można bowiem w tego rodzaju sprawach abstrahować od realiów społeczno – gospodarczych panujących w Polsce. Zdaniem Sądu chociażby sytuacja służby zdrowia i osób hospitalizowanych, jest często pod względem bytowym dużo gorsza niż więźniów, którzy przecież znaleźli się w tym, a nie innym miejscu na skutek popełniania najcięższych, najczęściej umyślnych przestępstw. Podobnie sytuacja lokalowa wielu rodzin w Polsce, na co jak wyżej przytoczono wskazywał także Sąd Najwyższy, zajmujących mieszkania komunalne czy socjalne, jest gorsza pod względem zarówno metrażu, stanu technicznego budynków czy dostępu do mediów od tej opisywanej przez powoda. Również zakres zajęć kulturalno – oświatowych, sportowych czy rozrywkowych w zakładach karnych nieraz znacznie przekracza to, co społeczeństwo oferuje podopiecznym placówek opiekuńczo – wychowawczych.

W ocenie Sądu wprowadzanie w tym zakresie standardów państw Europy Zachodniej nie może odbyć się z dnia na dzień ani rozpoczynać się od więźniów, a pomijać inne grupy społeczne takie jak sieroty, czy renciści i emeryci, których często nie stać na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych.

Ponadto w niniejszej sprawie nie można tracić z pola widzenia tego, że powód kary pozbawienia wolności odbywa z przerwami od 2007 roku, a nabyta w ten sposób dobra znajomość warunków w jednostkach penitencjarnych, nie skłoniła go do zmiany trybu życia. Na ten aspekt sprawy związany z przeszłością osoby osadzonej i poszukującej ochrony prawnej wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 20 grudnia 2010 roku (IV CSK 449/10, nie publ.), podnosząc, że w takiej sytuacji nie powinno się oczekiwać warunków podobnych do domowych.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. biorąc pod uwagę trudną sytuację finansową powoda, która legła również u podstaw zwolnienia go od kosztów sądowych. Sąd nie znalazł podstaw do cofnięcia powodowi udzielonego mu na czas procesu zwolnienia od kosztów sądowych.

Orzekając o nieuiszczonych kosztach sądowych, na które składają się koszty opłaty sądowej od ponoszenia których powód został zwolniony, Sąd doszedł do przekonania, że nie było podstaw do obciążania tymi kosztami powoda na podstawie art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. W związku z tym nieuiszczonymi kosztami należało obciążyć Skarb Państwa.